

Asia: VN/23332/2026

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi datakeskusrekisteristä

Lausunnonantajan lausunto

Soveltamisala: 0,5 megawatin raja-arvo ja turvallisuuspoikkeus (1 §)

-

Ilmoitusvelvollisuuden ajankohta (5 §)

-

Ilmoituksen yhteydessä toimitettavat tiedot sekä tietojen toimittamisesta poikkeaminen (6 §)

-

Muutoksista ilmoittaminen ja muutosilmoitusten ajankohta (7 §)

-

Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeus, tietojenantovelvollisuus ja tietojen luovuttaminen (10, 11 ja 12 §)

Verohallinto kannattaa esitystä, mutta pyytää Työ- ja elinkeinoministeriö ottamaan jatkovalmistelussa Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeutta koskevat ehdotukset.

Esitysluonnoksessa on viitattu datakeskuksista ja datakeskushankkeista nykyisin kertyviin tietoihin liittyen kaavoitukseen, rakentamiseen, ympäristömenettelyihin, sähköverkkoon, energiatehokkuuteen, kyberturvallisuuteen ja kansalliseen turvallisuuteen. Esityksen tavoitteena on, että nämä tiedot koottaisiin Huoltovarmuuskeskukselle yhteisen tilannekuvan ylläpitämiseksi datakeskustoimialasta. Huoltovarmuuskeskuksella olisi ehdotetun sääntelyn mukaisesti edellytykset muodostaa kattava kokonaiskuva kansallisista datakeskushankkeista, niiden vaatimasta sähkötehosta ja sen oletetusta kehityksestä, datakeskusten käyttötarkoituksesta ja datakeskustoimijoista.

Verohallinto pitää tärkeänä, että esityksen tavoitteiden varmistamiseksi Huoltovarmuuskeskuksella tulisi olla riittävät tiedonsaantioikeudet datakeskusrekisteriin ilmoitettujen tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi ja valvomiseksi. Tämä edellyttäisi, että Huoltovarmuuskeskukselle määriteltäisiin oikeus käsitellä myös muiden viranomaisten toiminnassa kertyviä tietoja esimerkiksi datakeskusten tosiasiallisista käyttötarkoituksista sekä rahoitus- ja omistusrakenteista.

Verohallinnon toimivallasta säädetään verohallinnosta annetun lain 2 §:ssä ja verotusta koskevien tietojen salassapidosta verotustietojen julkisuudesta ja sala-sapidosta annetun lain (1346/1999) 1 ja 4 §:ssä. Verotusta koskevien tietojen luovuttaminen ja Verohallinnon oma-aloitteinen tietojen antaminen edellyttävät lainsäädännön muuttamista. Verohallinto ehdottaa, että jatkovalmistelussa arvioitaisiin, tulisiko Huoltovarmuuskeskukselle säännellä tiedonsaantioikeus myös verotustietoihin datakeskusrekisterin tietojen laadun varmistamiseksi sekä kattavamman tilannekuvan ylläpitämiseksi. Tämän lisäksi Verohallinnolla voisi olla oikeus ilmoittaa datakeskusrekisterin tietoihin liittyvistä havainnoista Huoltovarmuuskeskukselle myös oma-aloitteisesti. Näin datarekisterin tiedot ja käytettävissä oleva tilannekuva ei perustuisi yksinomaan datakeskusten itse tuottamiin tietoihin.

Verohallinto suorittaa erilaista verovalvontaa datakeskuksiin ja saa laajasti tietoja niiden omistus- ja rahoitusjärjestelyistä sekä liiketoiminnan luonteesta. Verohallinnon havaintojen perusteella esimerkiksi yhtiörakenteiden ja todellisten omistajien selvittäminen voi olla vaikeaa. Verohallinto selvittää datakeskusten taustalla olevia yritysrakenteita ja niiden todellisia edunsaajia sekä liiketoiminnan tosiasiallista luonnetta erilaisin verovalvonnan keinoin. Verotusta varten on selvitettävä datakeskuksen toiminnan luonne kuten esimerkiksi onko toiminnassa kysymys esimerkiksi sähköisen palvelun tarjoamisesta vai kryptovarojen louhinnasta. Verovalvonnassa voidaan tehdä verotukseen liittyvien riskien ja vero- ja kirjanpitorikosepäilyjen lisäksi havaintoja myös muusta epäilystä talousrikollisuudesta, pakotesäätelyn noudattamisesta sekä yleiseen kansalliseen turvallisuuteen liittyvistä riskeistä. Myös Verohallinnon keräämät datakeskusten rakennusvaiheen tiedot, muun muassa rakennuttaja- ja pääurakoitsijatiedot, alihankintaketjutukset, sekä työvoimaa koskevat tiedot voivat olla merkityksellisiä paitsi verovalvonnan kannalta, myös datakeskusrekisterin tietojen sekä tilannekuvan ajantasaisuuden kannalta.

Voimaantumisen ajankohta sekä siirtymäaika rakentamisvaiheessa ja toiminnassa olevien datakeskusten osalta (15 §)

-

Huoltovarmuuskeskuksen tehtävä ja sen resursointi

-

Muut esitystä koskevat huomiot

-

Konow von Taito
Verohallinto